

Maak Nederland Zeldzaam Mooi

Onder de titel ‘Maak Nederland Zeldzaam Mooi’ vond op vrijdag 20 april op het Landgoed Heerlijk Mariënwaerd te Beesde een inspiratiedag plaats, georganiseerd door SZH en CGN. Aanleiding voor de dag was de uitdaging om onbenutte kansen van gebruik van zeldzame rassen in landschapsontwikkeling aan te pakken. Meer dan zestig deelnemers van diverse pluimage luisterden naar boeiende inleidingen en spraken, onder leiding van de dagvoorzitter Ruud Oosterhof, met elkaar over hoe aan dat thema inhoud kon worden gegeven.

De dag ‘Maak Nederland Zeldzaam Mooi’ ging van start met korte inleidingen van baron Frans van Verschuer over de historie van Mariënwaardt en van Geert Boink over het werk van de SZH. Daarna vertelde Arjan Vriend van de Stichting Landschapsbeheer Gelderland dat de stichting een bijdrage wil leveren aan het herstel of aan vermindering van ‘verval, vervlakking, vervuiling, verrommeling, verarming, verkwanseling en verlies’ van waardevolle cultuurlandschappen. Lokale, gemeentelijke of regionale partijen worden praktisch ondersteund bij inrichtingsvragen en herontwerp van de boerenerven.

Het doel daarbij is niet om museumlandschappen te creëren, maar om de kwaliteit van landschapselementen, de oude lappendeken van rond 1900, weer te benutten. Sinds een paar jaar staat de financiering van zogenoemde groen-blauwe diensten onder druk, hetgeen een van de redenen is dat in de adviezen van de stichting tot nu toe weinig aandacht geschonken is aan het in stand houden van de zeldzame rassen.

Het originele product

Goede kansen voor de zeldzame huisdierezen zag René Pluim, culinair avonturier. Hij

stelde de vraag: gaan we naar de smaak van de massa of gaan we op zoek naar het origineel? Op zijn reizen kwam hij veelvuldig in contact met mensen in stille oorden, waar op sublieme wijze het eten wordt bereid. Met vaak verrassend smakelijke resultaten. Daar liggen voor onze zeldzame huisdierrassen kansen. Maar ook voor (bijna) vergeten groenten om een eigen plaats te verwerven. Belangrijk voor het slagen van die opzet is wel dat er een goede keten van producent naar consument is.

Rabobank-streekrekening

Na de lunch waren er vier workshops, waarvan die met Ger van den Oetelaar en Menko Wiersema uiterst inspirerend waren. Ger van den Oetelaar, die werkt voor Ark, deelde zijn ervaringen met de deelnemers aan workshop twee rond het thema ‘Geld geven zonder geld over te maken’. Hij is een van de trekkers van de Stichting Nationaal Landschap Het Groene Woud gelegen in de stedendriehoek’s Hertogenbosch, Eindhoven en Tilburg. Hij legde uit op welke wijze er een structurele geldstroom gecreëerd kan worden. Hij kreeg alle zeventien gemeentes in het Groene Woud mee om te participeren in

Willem Roeterdink legt het toekomstige beleid van EL&I uit

een streekrekening. De gemeentes stallen hun reserves dan niet bij de bank van de Nederlandse gemeentes, maar bij de Rabobank. En de Rabobank heeft daar wel geld voor over. Ook bij een gemeente die geen reserve heeft, kan door de methodiek van betalingen toch geld naar de streekrekening komen.

Inmiddels zijn er in Nederland zeven werkende streekrekeningen. Het voordeel voor de Rabobank is dat ze nu klanten beheren die ze zonder de zogenaamde streekrekening niet gehad zouden hebben. En je bent een ANBI (Algemeen Nut Beogende Instelling), dat heeft ook voordelen. De deelnemers waren verrast over deze opzet.

Blaarkop: werken aan comeback

Menko Wiersema (Provincie Zuid-Holland) vertelde in workshop drie zijn verhaal over de historie van de Blaarkop in het Groene Hart en de vermarkting van blaarkopvlees via de Kruidenier Groep. De Blaarkop – ‘in Groningen gefokt – in Zuid-Holland gebruikt’ – is na 1900 meer richting melkproductie gefokt, maar als gevolg

van de holsteinisatie sterk in aantallen teruggelopen. Volgens Wiersema is het een belangrijke vraag of we de Blaarkop als een 'dierentuindier' gaan zien of werken aan de comeback van de Blaarkop. Het laatste wordt opgepakt in een samenwerking met de Kruidenier Groep als ketenpartij.

Christy Kool van de Kruidenier Groep legde uit hoe het allemaal is gestart met een project genaamd 'Biodiversiteitscompensatie', waar de Kruidenier Groep bij betrokken raakte en die sindsdien met onder meer Ben Barkema, slagerij Ruitenbeek en deelnemende veehouders een duurzame blaarkopvleesketen ontwikkelen. De Kruidenier Groep levert aan de catering; een aansprekend voorbeeld is ook de verkoop van de blaarkopburger bij de Kwalitaria-keten. Volgens Wiersema en Kool zijn er twee hoofdpunten om succesvol te zijn. Ten eerste moet het verhaal rond het product goed zijn en kloppen, en ten tweede – niet minder belangrijk – moet de kwaliteit van het product altijd goed

zijn. Wanneer deze twee punten in orde zijn en er een serieuze ketenpartij achter staat, dan is dat de basis voor succes.

Matchmaking

Willem Roeterdink van het ministerie van EL&I gaf de aftrap voor het laatste onderdeel van de dag: matchmaking. Hij gaf aan dat de overheid zich verder terugtrekt op het terrein van de zeldzame huisdierrassen. Dit maakt de noodzaak des te groter dat fokkers en houders van zeldzame rassen hun dieren zelf weer een maatschappelijke én economische positie geven. Volgens hem kan dat. Hij benadrukte dat de houders van zeldzame rassen een goed verhaal hebben. Voor een goed verhaal hebben mensen steeds vaker geld over. Ook in economisch mindere tijden.

Zeldzame rassen laten ons zien welke functie landbouwhuisdieren in het verleden hadden. Ze herstellen ook de band tussen boeren en burgers en maken ons bewust waar ons voedsel vandaan komt.

Dat verhaal spreekt hem persoonlijk erg aan. Toch is een verhaal alleen niet voldoende. Als hij ergens geld aan uitgeeft, wil hij iets kunnen ervaren: het moet leuk of lekker zijn. Daarmee heb je de ambassadeurs voor je verhaal.

Roeterdink riep de deelnemers aan deze matchmingsessie op nieuwe contacten te leggen en goed te luisteren naar wat de ander wil. Tijdens de matchmaking werden er contacten gelegd tussen houders van zeldzame rassen en beheerders van terreinen, kinderboerderijen en recreatieboerderijen die op zoek waren naar levend erfgoed in de wei. Bovendien zochten producenten die net begonnen zijn met het in de markt zetten van zeldzaam lekker-producten hun collega's op die daar langer ervaring in hadden.

Er werden afspraken gemaakt om gezamenlijk op te trekken en producten in de markt te zetten. Ook werden de eerste stappen gezet bij het oprichten van 'food communities' waarbij de relatie tussen consument en producent nauwer wordt.

Een goed verhaal

De voorzitter zei ten slotte in zijn afronding: 'Een goed verhaal, daar draait het om, en dat hebben we! De verbinding tussen behoud van zeldzame rassen met landschap, cultuur, natuur en voedsel. Een cultuurhistorische verbinding tussen ras en locatie. Het houden van zeldzame rassen is niet alleen leuk, maar ook erg nuttig. Ons levend erfgoed kan de lijm zijn die verschillende functies aan elkaar verbindt. Ze geven meerwaarde aan het landschap!' ●

N.B. Het volledige verslag kunt u lezen op www.SZH.nl/index

Blaarkoppen zijn goede zoogkoeien